

SKUPAJ za EKOLINO

IMZ in samoorganizirane
četrtne in krajevne skupnosti

ljudske zahteve kontra predvolilnim obljubam

Več kot pet let se v ožjih lokalnih skupnostih - v Novi vasi, na Studencih, v Radvanju in na Pobrežju, na Taboru, v Magdaleni, skupaj Center in Ivan Cankar, v Koroških vratih, v Pekrah in Kamnici, od nedavnega tudi na Teznem, redno srečujejo sosedje, ki na zborih samoorganiziranih četrtnih in krajevnih skupnosti (SČKS) razpravljajo o svoji bivanjski sredini – kakšne probleme zaznavajo in kako jih rešiti.

V oktobru smo v Iniciativi mestni zbor (IMZ), ki zbere sicer moderira, organizirali serijo javnih posvetov o tematikah, ki so se v preteklih petih letih delovanja zborov pogosto pojavljale na dnevnem redu, pa v tem času ni bilo zaznati premika na bolje. Občani smo s pomočjo strokovnjakov predebatirali problemska področja ter oblikovali zahteve za spremembe in izboljšave v delovanju MOM, ki jih pričakujemo od prihodnje županje ali župana. V zahtevah so zajeti nekateri aspekti lokalne samouprave, mestne uprave in proračuna, pa okolja in prostora, komunalne infrastrukture, prometa in delovanja javnih podjetij.

Maribor, 29. 10. 2018

FINANCE IN DELOVANJE MESTNE UPRAVE

>> Naročanje storitev zunanjih izvajalcev

Občani ugotavljamo, da se stroški delovanja občinske uprave skozi leta nerazumno višajo in precej odstopajo od slovenskega povprečja, tudi povprečja mestnih občin. Ugotavljamo, da velik del dviga stroškov delovanja uprave nastaja, ker MOM naloge, ki naj bi jih opravljali usposobljeni strokovni kadri, zaposleni v upravi, naroča pri zunanjih izvajalcih. Takšno outsourcinga zajema tako pripravo osnovne projektne dokumentacije kot pravna svetovanja in zastopanja na raznih področjih delovanja uprave. Prepričani smo o neracionalnosti takšnega početja.

Zahtevamo,

da župan takoj po nastopu funkcije opravi pregled nalog mestne uprave in njihovo izvedbo, identificira točke nerazumnega naročanja zunanjih izvajalcev ter usposobi mestno upravo za samostojno izvedbo večine svojih nalog.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Nismo uspeli zaznati specifičnih ukrepov, ki bi izboljšali stanje na tem področju.

>> Transparentnost porabe javnih sredstev

Občani ugotavljamo, da je poraba proračunskih sredstev pogosto netransparentna, zakonsko zapovedano objavljeni dokumenti pa so laičnemu uporabniku nerazumljivi. Javna razprava o najpomembnejših občinskih odlokih se ne izvaja, mestna uprava pa nima zasnovanih postopkov za odzivanje na predloge in komentarje javnosti.

Zahtevamo,

(1) da se v poslovniku Mestnega sveta Mestne občine Maribor (MS MOM) definira obvezna 30-dnevna javna razprava ob sprejemanju vsakega proračuna med prvim in drugim branjem. Določi naj se obvezna obravnava vsakega predloga ali komentarja občanov, ki v tem obdobju prispe. Obrazložitev, kako je vsak posamičen predlog ali komentar občana vsebinsko vplival na proračun, mora biti sestavni del proračuna.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Poslovník je bil pred koncem mandata prejšnjega vodstva spremenjen z zapisom, da je javna razprava možna, če se predlog proračuna sprejme do 30. septembra pred tekočim letom, za katerega se proračun sprejema. Ker MOM sprejema proračun za dve leti, je sedaj praksa, da za prvega izmed proračunov javne razprave ni, saj se plan sprejema po 30. 9., za drugega pa se povabila k javni razpravi izdajajo.

Spremembe, ki zaradi predlogov in pripomb mestnih svetnikov in javnosti nastanejo med prvim in drugim branjem, načeloma še vedno niso korektno predstavljene - za drugo branje nastane nova verzija dokumenta, v kateri ni argumentacije, zakaj so bile/niso bile predlagane spremembe upoštevane.

Velja izpostaviti tudi pogosto spreminjanje sprejetega proračuna (pred nastopom tekočega leta so to "spremembe proračuna", v tekočem letu pa je to "rebalans proračuna"), ki se v tem mandatu izvaja izključno po hitrem postopku (brez razprave) ne glede na to, koliko sredstev se skozi posamični rebalans premika iz proračunske postavke na proračunsko postavko.

(2) da se ob zakonsko obvezni objavi uradnega dokumenta, proračun MOM občanom predstavi tudi v poljudni, poenostavljeni in lažje razumljivi obliki. Predlagamo, da se uporabi sistem Open budgets, ki proračun predstavlja bolj vsebinsko logično kot računovodsko, grafično podprto z infografikami. Praksa, ki bi jo bilo vredno vzeti za vzor je iz hrvaške občine Sisak http://proracun.sisak.hr/moj_proracun.html

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Poskusa v tej smeri s strani občine nismo zasledili.

(3) Zahtevamo, da MOM že med izvedbo večjih projektov hkrati opravlja notranjo revizijo izvedenih postopkov.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Nadzorni odbor MS MOM sicer izvaja nadzor nad posameznimi projekti/investicijami (po kakšnem ključu, nam ni znano), a nastala poročila o nadzoru ostajajo sama sebi namen, saj se v veliki večini na mestnem svetu ne obravnavajo.

>> Izboljšanje delovanja strokovnih služb mestne uprave

Občani ugotavljamo, da je delovanje posameznih občinskih uradov med seboj neuskklajeno. Ne zgodi se redko, da dobimo od dveh uradov, ki delata na istem projektu, različne odgovore na isto vprašanje. Kaže, da je pretok informacij med uradi slab, da en urad ne ve, kaj počne drugi. V strokovnih službah manjka kader s kompetencami predvsem na področju priprave prijav za črpanje kohezijskih sredstev, kjer se MOM odreže zelo slabo.

Zahtevamo,

(1) da se reorganizira notranje delovanje mestne uprave tako, da se izboljša komunikacija med posameznimi uradi in službami.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

V komunikaciji zborov z uradi in službami ni zaznati, da bi se nam področju kaj bistveno spremenilo.

>> Komuniciranje z občani

Občani ugotavljamo, da se, ko se z vprašanji in pobudami obrnemo na urade in službe mestne uprave, te ne odzivajo zadovoljivo in v več primerih ne zadostijo minimalnim standardom, ki jih zapoveduje Zakon o splošnem upravnem postopku. Odgovori ne dospejo v zakonsko zapovedanem roku, neredko sploh ni odgovora. Odgovori, ki dospejo, imajo večkrat le bežno zvezo z zastavljenim vprašanjem. Hkrati občani ugotavljamo, da je »krajevno običajen način« obveščanja krajanov o relevantnih dogodkih nezadosten, premalo proaktiven. Zgolj objava na nefunkcionalni spletni strani MOM, kjer funkcija iskanje zelo slabo deluje, še ne pomeni, da je informacija občanom primerno posredovana. Ne gre pričakovati, da bodo občani dnevno raziskovali stotine podstrani spletnega portala MOM.

Zahtevamo,

(1) dosledno izvajanje Zakona o splošnem upravnem postopku in hkrati, da MOM vzpostavi mailing listo in/ali kakšno drugo obliko neposrednega obveščanja občanov, na katero se lahko oseba prijavi, in tako neposredno prejema informacije, ki so zanjo relevantne.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Neposredna komunikacija z uradi in službami ostaja na enakem nivoju kot je bila, kar pomeni, da uradi/službe oz. zaposleni, kjer je ustrezna komunikacija v navadi (relevantne informacije, ki pojasnjujejo zastavljeno vprašanje in to v roku) tako komunicirajo tudi sedaj (npr. Skupne službe za okolje), uradi (npr. UKPP) sicer komunicirajo pretežno v zakonskem roku, a so odgovori podobni vnaprej oblikovanim in za vse čase/namene primernim PR izjavam.

MOM ima novo spletno stran z nekaterimi pomanjkljivostmi za uporabnike, ki jih zanimajo vsebine, ki se tičejo dela občinske uprave in mestnega sveta (torej poraba javnih sredstev, investicijski načrti v občini, družbene aktivnosti, ipd.). Ob sestanku akcijske skupine na občini, je IMZ izpolnila sklep in podala predlog, kako bi se mailing list vzpostavila. Takratna verzija spletne strani rešitve ni omogočala, stran kot je danes, pa rešitev podpira, a ta (še) ni uresničena.

MOM sedaj izdaja časopis. Iz sestanka akcijske skupine na občini izhaja, da je bila takrat le ta bolj naklonjena časopisu kot mailing listi pod predpostavko, da bi naj tudi časopis zasledoval želeni cilj - da so zainteresirani občani preko maila ažurno obveščeni o npr. javnih naročilih, javnih razpisih, javnih razgrnitvah, na katere se lahko odzovejo. Opažamo, da časopis te želene funkcije nima.

(2) da MOM vzpostavi dodatne informacijske točke na relevantnih avtobusnih postajah ali drugih točkah, ki jih pogosto uporabljajo občani ter tam objavlja informacije, pomembne za posamezne MČ in KS. Informacijske table naj vzpostavi tudi v glavnih trgovskih centrih.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Zahteva ni bila izvedena.

LOKALNA SAMOUPRAVA

>> Transparentnost in racionalizacija delovanja mestnega sveta

Mestni svet MOM je v zadnjem mandatu deloval kaotično. Vrstile so se izredne in dopisne seje, včasih celo več sej naenkrat. Za razliko od redne seje so v obeh drugih omenjenih primerih roki za seznanjanje svetnikov z gradivom krajši, javne razprave ni. Oboje niža kakovost dela mestnega sveta. Onemogočena razprava med svetniki je še posebej sporna v primerih, ko se na izrednih sejah obravnavajo več deset milijonov evrov težki rebalansi proračuna. Dopisne seje pa so težavne ne le zaradi umanjkanja debate znotraj MS MOM, ampak tudi zato, ker jih ne more spremljati javnost. Problematična je še nedavna sprememba poslovnika MS MOM, ki onemogoča objavljanje posnetkov sej MS MOM. Kaos v delovanju MS MOM vnaša kaos v delovanje občinske uprave, delovanje mestnega sveta je od javnosti vse bolj odrezano.

Zahtevamo,

(1) da se v Poslovnik MS MOM doda zapis, ki bo uredil javno objavo slikovnih in zvočnih posnetkov sej MS MOM.

Konkretni tekst spremembe:

V 3. členu se drugi stavek spremeni tako, da se glasi:

Mestni svet zagotavlja javnost dela z obveščanjem javnosti o svojem delu, z navzočnostjo občanov in predstavnikov javnih občil na svojih sejah, z neposrednim prenosom sej preko spletne strani mestne občine, z objavo slikovnih posnetkov sej ter na druge načine v skladu s predpisi mestne občine.

V 64. členu se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

Slikovni in zvočni posnetek se neposredno predvaja na spletni strani mestne občine ali lokalni TV. Slikovni in zvočni posnetek je objavljen in javno dostopen na spletni strani MOM ali lokalni TV do datuma enega leta po koncu mandata MS, katerega seja se je snemala. Po tem datumu se posnetek strokovno odstrani.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Uresničeno. Odpravilo se je stanje, po katerem MOM ni smela snemati sej mestnega sveta. Seje se predvajajo v živo, posnetki pa se kot arhiv nalagajo na občinski Youtube kanal.

Zahtevamo,

(2) da se v Poslovniku MS MOM spremenijo relevantni členi poslovnika na način, da bo onemogočeno izvajanje več sej hkrati in onemogočeno pričeti z naslednjo sejo, preden se prejšnja ne zaključi.

Konkretni tekst spremembe:

V 31. členu se prva dva stavka spremenita tako, da se glasita:

Župan lahko skliče izredno sejo sveta, preden je končana predhodno sklicana izredna seja, mestni svet pa nove izredne seje ne more začeti, dokler ne konča prejšnje izredne seje.

V 32.a členu se prvi stavek spremeni tako, da se glasi:

V izjemnih in nujnih primerih, ko ni mogoče sklicati izredne seje in bi lahko nastale škodljive posledice, lahko skliče župan dopisno sejo. Dopisne seje ni možno sklicati za obravnavo odloka v prvi obravnavi.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni bilo uresničeno. Sporne prakse se še vedno nadaljujejo.

>> Javna razprava o proračunu

Šele na zadnji seji MS MOM je občina spremenila poslovnik mestnega sveta na način, da ta sedaj predvideva javno razpravo ob sprejetju najpomembnejšega dokumenta občine, proračuna. Žal pa se ta javna razprava »lahko« zgodila, če so izpolnjeni dodatni pogoji. Postavljeni so tako nerealistično, da je očitno, da se pod takšnimi pogoji ta razprava nikoli ne bo izvedla.

Zahtevamo,

(1) da se v Poslovniku MS MOM spremenijo določila, ki urejajo javno razpravo ob sprejetju proračuna na način, da bo le ta obvezna ne glede na druge okoliščine.

Konkretni tekst spremembe:

29. člen se spremeni tako, da se glasi:

Gradivo mestnega sveta se objavi na spletnih straneh mestne občine.

Ob objavi predloga proračuna se pozove javnost, da v roku 30 dni na način, določen z objavo, sporoči morebitne pripombe in predloge.

Ob objavi predloga razvojnih načrtov in odlokov, ki so po naravi splošnega pomena, razen če zakon ali ta poslovnik ne določata drugačnega postopka, se lahko pozove javnost, da v roku 30 dni na način, določen z objavo, sporoči morebitne pripombe in predloge.

Javna razgrnitev prostorskih aktov se izvede v skladu z določili zakona, ki se nanaša na urejanje prostora.

Po končani obravnavi iz prvega ali drugega odstavka tega člena pripravi mestna uprava poročilo o sodelovanju javnosti s predstavitvijo vpliva pripomb in predlogov na vsebino gradiva. Poročilo o sodelovanju javnosti pri pripravi gradiva je sestavni del gradiva in se objavi na spletni strani mestne občine.

Gradivo zaupne narave se ne objavlja, način ravnanja s takšnim gradivom pa določa pravilnik, ki ga izda župan.

V 102. členu se spremeni drugi odstavek tako, da se glasi:

Istočasno s predložitvijo proračuna mestnemu svetu, župan le-tega posreduje svetom mestnih četrti in krajevnih skupnosti in ga objavi na spletni strani mestne občine s pozivom javnosti, da v roku 30 dni sporoči morebitne pripombe in predloge.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Stanje se ni spremenilo saj so določila v statutu nespremenjena. Javna razprave o proračunu se v tem mandatu izvaja, a le za vsak drugi proračun. Zakaj? MOM kot večina občin sprejema proračun hkrati za dve leti. To se dogaja v zadnjih mesecih leta, pred katerim v veljavo stopi "prvi" izmed sprejemanih proračunov. In ker se ta "prvi" proračun načeloma sprejema "po 30. septembru za prihodnje koledarsko leto", javna razprava po poslovniku ni mogoča. Ker "drugi" proračun, ki se sprejema hkrati, stopi v veljavo še leto kasneje, MOM zanj razpisuje javno obravnavo. (iz 102. člena poslovnika: *Javna razprava se ne izvede, če je predlog proračuna predložen mestnemu svetu po 30. septembru za prihodnje koledarsko leto.*) Javna razprava le za več kot leto dni oddaljen proračun pa ni smiselna, saj bo do takrat ta proračun potrjen še rebalansom in bodo z veliko verjetnostjo dejanske okoliščine, ko se bo ta proračun pričel izvajati že popolnoma drugačne, kot v času javne razprave.

>> Javna obravnava sprememb Statuta MOM in Poslovnika MS MOM

V zadnjem mandatu in pol smo občani podali več predlogov za spremembo Statuta MOM in Poslovnika MS MOM, ki sta temeljna dokumenta za delovanje občine. Na predloge se mestne službe praviloma sploh niso odzvale, kaj šele, da bi bili predlogi obravnavali na MS MOM.

Zahtevamo,

(1) da statutarno pravna komisija ali druge pristojne službe prispele predloge, ki se nanašajo na spremembo Statuta MOM ali Poslovnika MS MOM, preuči in se do njih opredeli iz tehničnega stališča, to stališče pa se objavi na spletni strani MOM.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Po nam dostopnih informacijah zahteva ni bila upoštevana in stanje se ni spremenilo.

Statutarno pravna komisija je na vprašanje oz. pobudo posameznika, naj se to vendale popravi in da naj vendarle pojasnijo ali so pobude ustrezne ali ne ter zakaj ne, odgovorila, da "statutarno-pravna komisija odgovarja MS MOM in ne javnosti".

>> Participatorni proračun

Participatorni proračun je obravnavan kot kakovosten mehanizem vključevanja občanov v odločanje o javnih sredstvih. Kljub temu, da je MOM prva v Sloveniji pilotno izvedla participatorni proračun v eni izmed četrti, ga ne izvaja dosledno, mestna oblast pa svojih izrečenih zavez do občanov ne jemlje resno.

Zahtevamo,

(1) da se v Statut MOM vpiše obvezo izvajanja participatornega proračuna v celotnem območju MOM v obsegu najmanj 1 % proračuna, razdeljenega med MČ in KS glede na enačbo, ki jo je sprejela delovna skupina za participatorni proračun MOM v letu 2017.

Konkretni tekst spremembe:

105. člen se spremeni tako, da se doda četrti odstavek

(4) Župan predlog proračuna pripravi tako, da se del sredstev proračuna nameni financiranju projektov, ki jih neposredno predlagajo in izberejo občani. Če ni z drugim predpisom občine določeno drugače, se za financiranje teh projektov nameni sredstva v višini, ki ne sme biti nižja od 1 odstotka letnega proračuna občine.

Trenutni četrti odstavek postane peti odstavek.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Predlagana sprememba statuta ni bila izvedena. Participativni proračun se sicer kvalitetno izvaja, ampak še vedno ni obveza. V dveh ciklih se je znesek za izvedbo projektov podvojil s 500.000 € za dve leti na 1.000.000 € za dve leti. Izglasovani projekti se izvajajo.

>> Povečanje pooblastil svetom MČ in KS

Sveti KS in MČ so skozi leta izgubljali pooblastila. S pooblastili, kot jih imajo sedaj, so za občane skoraj neuporabni, saj samostojno ne odločajo o praktično ničemer več. Dobro bi bilo, da se jim vloga, ki so jo imeli v preteklosti, povrne in se določena pooblastila ožjim lokalnim skupnostim znova podelijo.

Zahtevamo,

(1) da MOM organizira javno razpravo o vlogi MČ in KS kot jo želijo občani. Skozi razpravo naj se identificirajo pristojnosti, ki naj bi jo sveti ožjih delov občine imeli, da bi ti bolje zadovoljevali potrebe svojih krajanov. Rezultate posveta naj se nato uveljavi v praksi.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni bilo uresničeno. MOM sicer pripravlja Strategijo razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti Maribor, katera pa še ni pripravljena ali vsaj ne predstavljena javnosti. Pri pripravi strategije nismo zasledili, da bi bila izvedena "javna razprava o vlogi MČ in KS, kot jo želijo občani". Po dostopnih informacijah v medijih je županstvo v dveh krogih obiskalo MČ in KS v občini, a pogovori na to temo niso tekli, bili so usmerjeni v investicije v ožjih lokalnih skupnostih.

>> Zagotovitev kadrovske podpore svetom MČ in KS

Administrativne naloge in velik delež neposrednih stikov z občani med uradnimi urami opravi tajnik MČ ali KS. Opažamo, da je tajnikov premalo, več MČ in KS si deli enega skupnega. Zato je dejanski čas uradnih ur, ko lahko občani dostopajo do MČ in KS, po nekod izredno skop, tudi samo 2-krat 2 uri na teden in še to v času, ko je večina občanov v službi. Tajniki so tako neprestano na poti med eno in drugo MČ/KS, problematik skupnosti ne poznajo.

Zahtevamo,

(1) Zahtevamo, da se vsaki MČ in KS zagotovi tajnik, ki bo svoje delo opravljal le v tisti ožji lokalni skupnosti. Temu primerno se poveča obseg uradnih ur.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Zahteva je uresničena. MOM sedaj zaposluje enako število tajnikov kot je število MČ in KS.

OKOLJE IN PROSTOR

>> Zapletenost predpisov in zakonov s področja okolja in urbanega prostora

Občani izpostavljamo množico zakonov in predpisov, zapisanih tako nedosledno in nerazumljivo, da jih ne obvladajo niti občinski uradniki, oziroma jih pravniki s posameznih občinskih uradov ali državnih organov različno tolmačijo. Posledično vlada na področju urejanja okolja in prostora velik kaos, kar lahko marsikdo izrabi v svojo korist, na račun kakovosti bivanja vseh ostalih in uničevanja vsem skupnega okolja. Prav tako se uradi in službe na vprašanja občanov enostavno odzivajo z odgovorom, da za odgovor ni so pristojni. To ni sprejemljivo.

Zahtevamo,

(1) da novo vodstvo MOM zagotovi pripravo uporabniku prijaznega priročnika zakonov, odlokov in predpisov s področja okolja in urbanega prostora, ki bo vseboval tudi razlago teh predpisov

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni uresničeno. Pravne podlage (in strategije) je moč zaslediti na spletni strani MOM na način, da so razporejene na podstrani pod relevantno področje delovanja mestne uprave, ampak le deloma oz. ne povsod. Na spletni strani je žal malo uradno ali neuradno prečiščenih besedil odlokov ali drugih, ne samo občinskih, predpisov. Kaj to pomeni? Vsaka sprememba določenega odloka je v Medobčinskem vestniku objavljena kot poseben dokument, ki vsebuje le besedilo spremembe, ne pa celotnega teksta odloka (t.i. Odlok o spremembi odloka ...). Zato je do izdaje uradno neprečiščenega besedila potrebno poiskati osnovni tekst odloka in k temu pridati še vse dokumente s spremembami odloka, da bi si lahko ustvarili celotno sliko o trenutnem veljavnem besedilu odloka. A tudi če bi se občan odločil in vložil potreben čas, vseh potrebnih informacij ne more najti na spletni strani MOM, ki naj bi veljavne dokumente imela objavljene.

Kot zbran podatek za občane je bila narejena zgolj interaktivna karta o stanju okolja v Mariboru (<https://maribor.si/mestni-servis/cisto-okolje/interaktivna-karta-o-stanju-okolja-v-mariboru/>), ki je fokusirana na stanje kakovosti voda, prsti in zraka v posameznih delih mesta.

(2) da MOM uvede informacijsko točko, skozi katero bo zainteresiranim občanom na voljo tolmačenje občinskih predpisov.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni uresničeno.

>> Degradiran prostor

Izpostavljamo dejstvo, da je v mestu vedno več degradiranega prostora, ki ničemur ne služi, kazi videz mesta in postaja prostor za odlaganje odpadkov. Ker občina na pobude s strani prebivalcev mesta ne reagira učinkovito, se zdi, da sama nima jasnih ciljev v zvezi s temi prostori. **MOM nima sprejetega niti celovitega občinskega prostorskega načrta.** Za posamična območja ali parcele zelo stihijsko sprejema prostorske načrte. Velikokrat je degradiran prostor ali razpadajoča stavba v zasebni lasti in občina na pobude za posredovanje odgovarja, da tukaj nima moči.

Zahtevamo,

(1) da občina degradirane prostore v občinski lasti ponudi v javno začasno rabo in to rabo tudi aktivno moderira.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni uresničeno. Na sestanku predstavnikov zborov samoorganiziranih skupnosti s predstavniki MOM, 1. 7. 2019 so predstavniki MOM zavzeli stališče "Predstavniki MOM pojasnijo, da načeloma se strinjajo vendar izpostavijo, da obstajajo zakonske omejitve, ki jim onemogočajo, da bi kar brezplačno omogočali uporabo takšnih prostorov." Strokovne organizacije, ki se ukvarjajo z začasno brezplačno rabo prostorov že leta zagotavljajo, da pravnih ovir ni, kar potrjujejo tudi primeri iz drugih občin.

(IPoP 2015, Analiza s priporočili: https://ipop.si/wp/wp-content/uploads/2019/02/Zacasna-raba-nepremicnin_splet.pdf)

(2) da občina sprejme občinski prostorski načrt in to na način, ki omogoča široko javno razpravo o tistih področjih, kjer so spremembe možne. Jasno mora izpostaviti, česa se ne da spreminjati in o čemer se potemtakem tudi ne da razpravljati. Obstoječi osnutek prostorskega načrta je potrebno čim prej dati v javno strokovno razpravo in ga čim prej dokončati in sprejeti.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

OPN še ni sprejet in čaka na drugo branje. Tudi proces javne razprave, ki se je izvedel ocenjujemo precej kritično, saj je bil izveden na način, tako postopkovno kot s časovno umestitvijo, ki javnosti ni omogočal dobre seznanitve in vključitve. Proces posvetovanja, kot tudi izdelan dokument je požel široko kritiko strokovne in laične javnosti.

(3) da MOM upošteva predpis, ki določa, da lahko pozove lastnika propadajoče stavbe ali degradiranega območja, da jo obnovi oziroma uredi do postavljenega roka. Če tega ne stori, se obnove loti občina sama in od lastnika nato terja vložen denar. V letošnjem letu sprejet ZUREP to omogoča.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Četudi se MOM strinja, da ZUREP to omogoča, ne poznamo niti enega primera uporabe tega mehanizma.

>> Preveliko število zunanjih oglasnih prostorov za oglaševanje komercialnih storitev

Prebivalci opozarjamo na preveliko število oglasov, ki oglašujejo komercialne vsebine (izdelki in storitve). Vse skupaj kazi videz mesta, zmanjšuje varnost v prometu zaradi zmanjšane koncentracije za volanom (lokacije nekaterih oglasov celo vplivajo na varnost v prometu neposredno), daje se prednost kapitalu pred dobrobitjo skupnosti. Hkrati pa je premalo prostora na voljo za informacije in oglaševanje vsebin, ki bi koristile lokalni skupnosti. Slednje bi lahko bilo v souporabi in soupravljanju zainteresiranih lokalnih akterjev.

Zahtevamo,

(1) da novo občinsko vodstvo ponovno pregleda in ustrezno dopolni občinski odlok o oglaševanju na način, da se bo zmanjšalo število površin, namenjenih komercialnim oglasom in da se ukinejo oglasne površine tam, kjer to zmanjšuje vidljivost in varnost v prometu ali negativno vpliva na videz mesta in kazi izgled mestnih vedut. Odlok mora nujno definirati prostore za nekomercialno oglaševanje in lokalno obveščanje in to na takšnih lokacijah, kjer je zgoščena populacija (avtobusna postajališča...).

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Delno uresničeno. MOM je s spremembo odloka zmanjšala število oglasnih mest na javnih površinah. MOM pa ni uredila odlokov, ki urejajo oglaševanje na zasebnih površinah, kjer pa se obseg oglaševanja povečuje. V skupnem

smo še vedno priča povečanem oglaševanju v Občini. Sprememba Odloka, ki bi vnesla definicijo prostora za nekomercialno oglaševanje in vsebin, ki bi lahko ta prostor uporabljale, ni bila izvedena.

>> Razpršenost služb, ki upravljajo z in skrbijo za javne zelene površine v mestu

Opažamo, da je skrb za javne zelene površine od razpustitve mestne vrtnarske službe (Florine) dalje zelo pomanjkljiva. Prav tako je problematično, da za del teh površin skrbi Snaga, za del pa Nigrad, kar pogosto pomeni prelaganje odgovornosti, med obema podjetjema komunikacija teče pomanjkljivo.

Zahtevamo,

(1) da novo občinsko vodstvo vzpostavi enotno strokovno službo (npr. parkovna služba), ki bo prevzela celotno področje urejanja javnih zelenih površin – igrišča, parke, občestne zelene površine (drevesa, grmovnice, rože in urbana oprema) in imela za to zagotovljena namenska sredstva. Pomembno je, da je en strokovno usposobljen izvajalec in da gre za občinsko podjetje, oziroma je podjetje vsaj v solastništvu občine.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno. MOM je sprejela odločitev, da bo s 1.1.2023 vse zelene površine vzdrževal izključno Nigrad d.o.o.

(2) da novo občinsko vodstvo sprejme strategijo varstva in urejanja zelenih površin, ki je vgrajena v prostorski načrt občine. Ta naj zajema tako površine v lasti MOM kot tudi zasebne funkcionalne površine. Strategija je namreč celostni dokument in vpliva tudi na vzgajanje ter ozaveščanje prebivalstva.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni bilo uresničeno. Strategija ni sprejeta, niti ni v pripravi. Zasebne zelene površine (npr. funkcionalne površine ob blokih) niso podvržene standardom strokovnega vzdrževanja, ki je predpisano za javne površine.

>> Neurejenost mestnih gozdov

Izpostavljamo, da so mariborski mestni gozdovi marsikje v lasti večjega števila zasebnih lastnikov, kar pomeni, da se ne vzdržujejo celostno. Zato so deli gozdov pogosto neurejeni in so prostor za divja odlagališča. Z enotnim upravljavcem teh gozdov bi se problemi lažje reševali.

Zahtevamo,

(1) da MOM postane upravljavka gozdov, ki so razglašeni za javne površine. V tem primeru jih lahko razglasi tudi za parkovne gozdove. V kolikor tega ne naredi, se naj dogovori za upravljanje z lastniki na način, da občina prevzame upravljanje celotnega gozda in se sproti dogovarja z lastniki o urejenosti in potrebnih ukrepih.

(2) da MOM sprejme t. i. nadomestno ukrepanje v primeru zanemarjanja gozdnih površin in ogrožanja zdravja. Občina bi lahko ta protokol že imela, dodatna pravna podlaga pa je letos sprejet zakon ZUREP.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno. MS MOM je 31.3.2022 sprejel Odlok o razglasitvi gozdov s posebnim pomenom v MOM, v katerem določa izbranim odsekom gozdov poseben režim upravljanja in vzdrževanja in sicer na način, da bodo urejeni za potrebe javne uporabe za rekreativne namene. Predviden je tudi sistem nadomestil lastnikom za izvajanje zahtevanih aktivnosti.

>> Zapuščena kmetijska zemljišča

Prebivalci opozarjamo na zapuščena kmetijska zemljišča (zlasti vinograde) v mestu in v bližini mesta. Iz zapuščenih zemljišč se lažje prenašajo bolezni, širijo se alergene rastline, takšna področja so tudi vabljava za odlaganje smeti. Vse to negativno vpliva

tudi na sosednja zemljišča, ki pa so urejena in v uporabi. Smiselno bi bilo tovrstna neuporabljena zemljišča dati v skupno upravljanje zainteresiranim (prebivalstvo, občina, strokovne službe).

Zahtevamo,

(1) da novo občinsko vodstvo izvaja več aktivnosti v smeri spodbujanja za oživljanje takšnih zemljišč (brezplačna začasna raba, ugoden najem, osveščanje prebivalstva, nadzor ...)

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Nismo zaznali takšnih aktivnosti razen na območju Piramide.

(2) da novo občinsko vodstvo poenoti lastništvo Piramide, da se oživi obdelovanje zapuščenih vinogradov. Te lahko da v skupno brezplačno rabo. Vzpostavi naj se skupnostno upravljanje tega prostora.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno. MOM je zagnala aktivnosti za poenotenje lastništva zemljišč, ki so v lasti države in jih upravljajo MIZŠ, SDIG in SKZ. Prav tako je MOM 13. 4. 2022 podala vlogo za brezplačni prenos lastništva na MOM, vendar pa se vlada še ni odzvala. Kljub temu, da prenos še ni zaključen smatramo, da je MOM svoje delo na tej stopnji opravila.

RAVNANJE Z ODPADKI

>> Ravnanje z odpadki

Odpadki že dolgo niso več le estetski in sanitarni izziv skupnosti, temveč pereč okoljevarstveni izziv. Slovenija je v očeh mednarodne skupnosti čisto in zeleno okolje, kar tržimo kot komparativno prednost v turizmu.

Udeleženi na zborih samoorganiziranih skupnosti nismo zadovoljni. Problemi, ki nas pri ravnanju z odpadki pestijo, so:

- da nasploh proizvedemo veliko preveč odpadkov, kar je posledica v potrošništvo naravnane družbe;
- da premalo razmišljamo o ponovni uporabi materialov, ki so namenjeni v smeti;
- da živimo v skupnosti s slabim odnosom do skupnega dobrega; usmerjeni smo v urejanje lastne imovine na način, ki škodi javnemu dobremu (črna odlagališča, zasvinjani ekološki otoki in neustrezno ločevanje odpadkov, prekomerno onesnaževanje prostora na javnih dogodkih, itd);
- da trenutni sistem ravnanja z odpadki v občini ni stroškovno vzdržen in tudi ne učinkovit, kot bi si želeli;
- da obstoječa zakonodaja in strategije na tem področju niso dorasle današnjim okoljskim izzivom, ki jih predstavljajo odpadki;
- da organi, pristojni za nadzor na tem področju, svojega dela ne opravljajo niti minimalno zadovoljivo.
- Verjamemo, da bi se dalo narediti več, tako s strani zakonodajalca (država), upravjavca mesta (občine), izvajalca javne službe, kot s strani prebivalk in prebivalcev.

Zahtevamo,

(1) da pristojne državne in občinske institucije ter inšpekcijski organi do problematike divjih odlagališč in drugih primerov nepravilnega ravnanja z odpadki pričnejo pristopati v skladu z vsakokratnimi zavezami uradne politike za zdravo in čisto okolje ter z vso odgovornostjo do svojega dela.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Nismo uspeli ugotoviti, v kolikšni meri se je zahteva upoštevala.

(2) da se preoblikuje sistem zbiranja odpadkov v skupnosti tako, da bo motiviral k dogovorjenemu in predpisanemu (in učinkovitemu) načinu zbiranja odpadkov (npr. če se pri ločevanju odpadkov angažiraš kot je potrebno, je lahko cena položnice nižja od cene, ki jo plačuje nekdo, ki se s tem ne ukvarja).

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni uresničeno. Bile so uvedene nekatere pozitivne spremembe pri ločevanju odpadkov, vendar sistem spodbud ni vgrajen v sistem zbiranja odpadkov.

(3) da se koši za odpadke na javnih mestih (obcestni koši, na avtobusnih postajah, na sprehajalnih površinah) opremijo z zaščito proti vetru in pticam, ki iščejo hrano (npr. s pokrovi), da odpadki res ostanejo v koših, dokler teh ne izprazni javna služba.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni uresničeno. Koši s pokrovi naj bi se po občini montirali ob prenovi urbane opreme. Ta se izvaja postopoma oz. na lokacijah investicij a tudi tam praviloma ni košev s pokrovom. Koši s pokrovi so še vedno izjema.

(4) Zahtevamo, da se na zbirna mesta za ločevanje odpadkov (ekološki otoki) postavijo obvestilne table, ki obveščajo in osveščajo, kako pravilno ravnati ter opozarjajo, kaj sledi v nasprotnem primeru. Informacija na tablah je tudi oštevilčeno mesto zbirnega mesta za namene učinkovitejše komunikacije z izvajalcem javne službe.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni uresničeno.

(5) da se nadaljuje in še okrepi izobraževanje in osveščanje predvsem odraslih oseb o odpadkih, vplivih le teh na okolje in ravnanju z njimi. Predlagamo, da pri tem pomagajo otroci, ki to že dobro znajo.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno oz. vedno v izvajanju. Mislimo, da JP Snaga izvaja kakovostne izobraževalne/osveščevalne vsebine za mlade in manj mlade. MOM je začela redno izvajati čistilne akcije v okolju, ki so hkrati tudi osveščevalne. JP Snaga izvaja tudi svetovalni nadzor pri uporabnikih.

(6) da se javni dogodki in dogodki v javnem prostoru organizirajo v smeri zmanjševanja pridelanih odpadkov - »prireditve z nič odpadki« (zero waste <http://ebm.si/zw/turizem/prireditve/smernice-zw-prireditve/>). Občina za ta namen pripravi ustrezne smernice za organizatorje dogodkov, pogoje za sodelovanje na takih prireditvah, navodila za ravnanje ponudnikov storitev na teh dogodkih in poišče rešitve, ki takšno delovanje omogočajo. Občinski odlok, ki to ureja naj se dosledno upošteva.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno. MOM je v letu 2021 izvedla ozaveščevalno akcijo Odpadki na prireditvah kot tudi več manjših ozaveščevalnih akcij.

(7) da se odpre center ponovne uporabe, kjer se bodo še uporabne zavržene reči po potrebi popravile, obnovile, restavrirale in ponudile zainteresiranim odjemalcem. Zahtevamo podporo (če jo potrebujejo) zasebnim iniciativam, ki na tak način že zdaj prispevajo k zmanjšanju odpadkov.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno. V sodelovanju z Ropotarnico je vzpostavljen kotiček ponovne uporabe na Teznem.

JAVNA PODJETJA

Organiziranost in nadzor

V Zakonu o gospodarskih javnih službah (ZGJS) so le te opredeljene kot službe, s katerimi se zagotavljajo materialne javne dobrine, to je proizvodi in storitve, katerih trajno in nemoteno proizvodnjo v javnem interesu zagotavlja Republika Slovenija ali lokalna skupnost (v našem primeru MOM).

Javno dobro, javne dobrine in javne storitve sicer nimajo enotne definicije, vsekakor pa gre pri tem za uveljavljanje javnega interesa, skupno rabo, javno last in zagotovljen enak dostop. Zakon o gospodarskih javnih službah v svojem 2. členu opredeljuje zagotavljanje javnih dobrin in pravi: »[...] **Pri zagotavljanju javnih dobrin je pridobivanje dobička podrejeno zadovoljevanju javnih potreb.**«

V MOM upravljavci na to gledajo drugače. A. Fištravec v intervjuju za Večer (februar 2015): »*Pomembno je, [...] da imamo pri javnih podjetjih jasno postavljeno zahtevo, da začno razvijati tudi profitabilne dejavnosti, da je jasno, za koliko morajo povečati dobičke. Samo na ta način je mogoče ugotovljati njihovo učinkovitost.*« V zadnjem mandatu je podpisan koalicijski sporazum predvidel namero, da se v vseh javnih podjetjih v pretežni lasti MOM bistveno poveča delež tržnih dejavnosti, kar nas vodi k sklepu, da vsaj v mariborskih javnih podjetjih ni temeljni cilj zagotavljanje in enaka dostopnost javnih dobrin in storitev vsem prebivalcem pod enakimi pogoji. Njihova učinkovitost se ne meri z zadovoljstvom uporabnikov in dostopnostjo javnih dobrin, temveč z višino dobička, ki ga prispevajo v proračun.

Hkrati so družbe, ki izvajajo javne storitve, v pravnem smislu organizirane tako, da se jih Zakon o gospodarskih javnih službah le bežno dotika (d.d., d.o.o.) in jih napotuje na Zakon o gospodarskih družbah.

Podrejanje dobičku ni edina protislovnost, ki izhaja iz organiziranosti javnih storitev v MOM. Poudariti je treba, da je lastništvo večine družb za izvajanje javnih storitev razdeljeno med več občin ustanoviteljic, med katerimi MOM kot večinska lastnica svoj status protipravno zlorablja za vmešavanje v poslovanje (nastavljanje direktorjev, čiščenje nadzornih organov v Vodovodu, Nigradu), manjšinske lastnice (občine) pa so postale apatične.

Nadzor se je zdel nujen. ZGJS daje podlago za ustanovitev Sveta za varstvo uporabnikov javnih dobrin (SVUJD), kar je Občina predlagala tudi mestna delovna skupina za komunalo v okviru zborov samoorganiziranih skupnosti. Pripravili so tudi tozadevni odlok. Ker se občina ni strinjala, da bi se SVUJD sestavil iz neodvisnih predstavnikov javnosti, omenjena delovna skupina postane samoorganiziran Svet (SSVUJD).

Zahtevamo,

(1) da se v MOM prične upoštevati Odlok o gospodarskih javnih službah, ki nalaga MOM ustanovitev Sveta za varstvo uporabnikov javnih dobrin.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno. Odlok o ustanovitvi Sveta za varstvo uporabnikov javnih dobrin je bil sprejet na MS MOM. Svet trenutno še ne deluje in še nima imenovanih članov.

(2) da se Statut MOM dopolni s členom, v katerem je zapisano, da se izvajalci javnih storitev (javne gospodarske službe) organizirajo v javne zavode, s skupnimi podpornimi službami, ki nudi zakonsko podlago z bistveno boljšimi načeli in smerjo delovanja za področje izvajanja javnih storitev.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni izvedeno. Vzpostavil se je holding v klasični formi.

>> Hčerinske družbe javnih podjetij

Razlogi, zakaj podjetja, ki izvajajo javne storitve, ustanavljajo hčerinska podjetja z javnim kapitalom, so najbrž različni, vodijo pa v stanje, ko omenjena podjetja postanejo zasebna, avtonomna, javni nadzor pa ni več možen. Podjetja se ustanavljajo tudi na skrivaj, v AJPEsovi bazi se celotna slika težko izoblikuje, če ne veš, kaj iskati. Statut ene izmed družb, ki takega početja ni dovoljeval, je bil po ustanovitvi hčerinske družbe naknadno spremenjen.

Nikoli javnosti tudi ni bil predstavljen javni interes za ustanovitev katerekoli izmed hčerinskih družb naših javnih podjetij.

Zahtevamo,

(1) da se sprejme občinski odlok, v katerem se v družbah, kjer je MOM večinski lastnik, prepove ustanavljanje hčerinskih podjetij.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Delno izvedeno. S sprejemom Odloka o ustanovitvi Javnega holdinga posamezna podjetja ne morejo ustanavljati hčerinskih podjetij. Nipa je že bil likvidirana za druge pa nimamo podatkov.

(2) da se javnost seznanj z vsemi obstoječimi hčerinskimi podjetji, ki so jih ustanovile družbe, kjer je MOM večinski lastnik, v zadnjih 12 letih. Hkrati zahtevamo, da se javnost seznanj z namenom ustanovitve in obstoja teh hčerinskih družb.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni bilo izvedeno. Nekatero podatke bi zagrizen in več občan bil mogel izbrskati iz javnih evidenc, MOM pa ni proaktivno objavila podatkov.

>> Holding javnih podjetij MOM

Iz zakonodaje (po ZGD) izhaja razlaga holdinga, in sicer, da holdinška družba v družbe v holdingu vlaga kapital izključno za pridobivanje dobička. To je povsem v neskladju z javnim interesom glede zagotavljanja kakovostne, vsem dostopne javne storitve, hkrati pa vodi k misli, da gre pri predlagani pobudi za kartelske rešitve, primeri od drugod kažejo, da je namen predloga lahko izčrpavanje podjetij v holdingu in s tem javnih financ. Strokovne službe mestne uprave, ki bi morale delovati v odnosu do izvajalcev javnih služb kot upravljavec in razvojnik, so izgubile svojo strokovno vlogo in vpliv, bojazen pa je, da se s preoblikovanjem v holdingom povsem izgubi nadzor javnosti in stroke.

Zahtevamo,

(1) da se umakne namera MOM za ustanovitev holdinga javnih podjetij, saj ta predlog ne rešuje obstoječih problemov javnih podjetij in javne storitve, temveč jih dodatno ustvarja.

Komentar izvedbe ob koncu mandata: Ni bilo izvedeno.

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

Zgrešeno razumevanje javne storitve in javnega dobrega, omenjeno v vsebinskem poglavju o javnih podjetjih, se odraža tudi na stanju javne infrastrukture (ceste, kanalizacija, vodovod, razsvetljava). Ta je v nezavidljivem stanju, sicer predvsem zaradi pomanjkanja sredstev za vzdrževanje. A s primernejšo organizacijo izvajanja, transparentnejšim sledenjem stroškom, boljšim načrtovanjem posegov in z neodvisnim nadzorom bi se lahko tudi z razpoložljivimi sredstvi naredilo več, v MOM pa ne bi zaostajali tako zelo pri zakonsko predpisanih posodobitvah infrastrukture. Izpostavljamo:

>> Celostno načrtovanje pri obnovah in novogradnjah komunalne infrastrukture

Nenehno smo priča, da se že obnovljene cestne odseke ponovno razkopava – ali se popravlja kanalizacija ali vodovod ali se polaga plinovod ali telekomunikacijski vodi. Po teh posegih se cestišče le zakrpa, ne pa celovito prenovi. Da take zaplate veliko prej načne čas, je jasno tudi nestrokovnjakom

Zahtevamo,

(1) da župan v aktih in pravilnikih predlaga spremembe, ki bodo načrtovalce in izvajalce posegov na komunalni infrastrukturi zavezale, da se istočasno obnovijo ali izgradijo vsi komunalni vodi, da se v naslednjem daljšem časovnem obdobju na obnovljene površine ne sme posegati, če pa se, je izvajalec dolžan površino v celoti povrniti v prvotno stanje.

- (2) da načrtovalci k načrtovanju novogradenj pristopijo celostno in trajnostno, da pri načrtovanju upoštevajo dolgoročne potrebe tako rabe kot vzdrževanja infrastrukture;
- (3) da so vsi kasnejši posegi na komunalni infrastrukturi v skladu s celostnim načrtom;
- (4) da župan ali županja poskrbi tudi za odpravo preteklih napak pri posegih na infrastrukturi in vzpostavi primerno stanje (ciljamo na razkopane prometne površine pri polaganju optičnih vodov, ki niso bilo nikoli do konca sanirane).
- (5) da se za izvedena dela zahteva in vedno, ko je to potrebno, upošteva oz. terja garancija.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno. Večina zahtev je bila vključena v ustanovitvene akte Javnega holdinga.

>> Pri načrtovanju prednostno upoštevati stanje infrastrukture in potrebe občank in občanov, kar se naj odraža v proračunu

Ugotavljamo, da so sveti MČ in KS, ki bi naj zastopali mnenja in potrebe lokalnega okolja, od odločanja povsem odrinjeni. Njihovih načrtov, ki izhajajo iz poznavanja problemov in potreb v skupnosti, se ne upošteva. Posamične predlagane postavke se tudi desetletje in več ne uvrstijo v proračun..

Zahtevamo,

(1) da župan predlaga spremembo Statuta MOM, kjer se svetom MČ oz. KS podelijo pristojnosti v zvezi z načrtovanjem posegov na komunalni infrastrukturi v njihovem okolju. Z odlokom se določi, da sveti MČ in KS ali njihove komisije sodelujejo še pri nadzoru izvajanja del.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni bilo izvedeno, pristojnosti MČ in KS so nespremenjene in izključno posvetovalne narave.

(2) da so programi izvajanja del na komunalni infrastrukturi javno dostopni in pregledni.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni bilo izvedeno. Ni zaznati kakšnih poskusov poljudnega podajanja informacij glede posegov.

>> Odnos do javne infrastrukture

Predvsem na cestni infrastrukturi so mnoge poškodbe posledice napačne uporabe in odnosa uporabnikov in vzdrževalcev. Na površinah, ki niso grajene zanje, skoraj brez omejitev srečujemo težka tovorna vozila. Taka za odvoz odpadkov po naseljih uporablja tudi Snaga. Nigrad kot vzdrževalec za čiščenje in predvsem pluzenje uporablja stroje, ki za to niso primerni in povzročajo poškodbe na pločnikih in tlakovanih površinah.

Zahtevamo,

(1) da se prevetri koncesijske pogodbe in po potrebi vnese določila za pravilen odnos in smotrno uporabo javne infrastrukture.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Nismo uspeli ugotoviti v kolikšni meri se je zahteva upoštevala.

Posodobitev javne razsvetljave

Vemo, da je javna razsvetljava v MOM v povprečju stara več kot štirideset let, da dobrih 80 % svetil ne ustreza že pred desetletjem sprejeti Uredbi o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja (Uredba), v skladu s katero bi morala MOM vsa ta svetila do konca leta 2016 zamenjati z ustreznimi. Vemo, da je poraba energije za javno razsvetljava v MOM več kot 70 kWh na prebivalca letno, medtem ko je zgornja meja dopustnega po Uredbi 44,5 kWh na prebivalca. Mejno vrednost tako presehamo za več kot 60 %. Vsako leto bi samo z zmanjšano porabo energije lahko prihranili vsaj milijon evrov, dodaten

prihranek bi nastal tudi zaradi zmanjšane vzdrževanja, če bi vsa svetila nadomestili z LED svetilkami. V nekaj letih bi samo s prihranki lahko servisirali potrebna sredstva za obnovo (ocena med 5 in 6 mio evrov). Ob tem je še pomembnejše zmanjšanje onesnaženja in izboljšanje počutja ljudi, kjer obstoječa svetila osvetljujejo tudi fasade in notranjost stanovanj, ne pa le javne prometne površine.

Zahtevamo,

(1) da se župan prioriteto loti obnove javne razsvetljave in da potrebne investicije izvede brez javno zasebnega partnerstva.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno. MOM je odstopila od modela javno zasebnega partnerstva obnove javne razsvetljave in izvaja zamenjavo energetske potratnih in tehnično neustreznih svetilk, ki naj bi bila končana še pred koncem mandata.

>> Stanje kanalizacijskega omrežja

Do leta 2020 mora MOM dokončati javno kanalizacijsko omrežje po celotnem področju, kjer je izgradnja stroškovno upravičena. Drugod se sistem odvajanja rešuje z MČN. Leta 2015 je potrjen akcijski načrt za dokončanje omrežja. Kakšno pa je stanje na že obstoječi kanalizaciji, je stvar ugibanj.

Zahtevamo,

(1) da se izdela jasen pregled stanja kanalizacijskega omrežja v MOM (nezgrajena in obstoječa infrastruktura). Podatki o stanju naj se javno objavijo.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Delno izvedeno. MOM je naročila izvedbo hidravlične študije javnega kanalizacijskega omrežja in napoveduje javno predstavitev izsledkov še pred koncem mandata.

>> Vodooskrba

Pomena vodooskrbe se bolj ali manj zavedamo vsi, svoje mesto je voda dobila tudi v Ustavi RS. Kakšen pa je naš odnos do nje, je že drugo vprašanje. Vodovodno omrežje v MOM je v 40 % v slabem stanju. Ponekod še uporabljamo salonitne cevi, nekatera gospodinjstva še niso priključena na javno vodovodno omrežje, podatki o vodnih izgubah so različni, a v splošnem zaskrbljujoči. Vse to je nedopustno. Za te namene je pogosto na voljo tudi evropski denar, ki ga do zdaj nismo znali izkoristiti. Celo že odobrenih projektov na vodovodnem omrežju se ni izvedlo.

Zahtevamo,

(1) da župan oz. županja tudi z dejanji da vodooskrbi prioriteto mesto;

(2) da se obudi neizpeljan projekt za celovito oskrbo s pitno vodo v SV Sloveniji, če so evropska sredstva še na voljo.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Nismo uspeli ugotoviti, v kolikšni meri se je zahteva upoštevala. Financiranje za operativni program kohezijske politike 2021-2027 še ni potrjeno s strani EU in črpanje še ni možno, tako da še ne moremo oceniti prizadevanj in uspešnosti MOM pri črpanju iz teh skladov.

>> Koncesija za čiščenje odpadnih voda

Zaradi ekonomsko neracionalnega javno zasebnega partnerstva ima Maribor eno izmed najvišjih stroškov čiščenja odpadnih voda v Sloveniji. Kljub temu, da bi se moralo sodelovanje z Aquasystems po prvotnem načrtu že davno končati, je MOM v preteklosti to sodelovanje podaljševala. To ni racionalno.

Zahtevamo,

(1) da se MOM dobro pripravi na iztek javno zasebnega partnerstva, ki bo poteklo v 2024 in ga ne podaljšuje znova.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Nismo uspeli ugotoviti v kolikšni meri se je zahteva upoštevala. MOM zatrjuje, da koncesije ne namerava podaljšati in da bo aktivnost prevzelo eno izmed javnih podjetij. O pripravah na prevzem nimamo informacij.

>> Uporaba javno zasebnih partnerstev za financiranje projektov javnega dobrega

Izhajamo iz splošnega dejstva, da je interes zasebnega kapitala drugačen od javnega interesa. Med tem ko je na vrhu seznama interesov prvega vedno maksimiran dobiček, pa to ne more veljati za javno dobro, kjer se zasledujejo cilji visoke kakovosti, enake dostopnosti za vse. Ne trdimo, da zasebni kapital vedno in povsod javni interes podreja lastnemu interesu, je pa to pričakovano. Spomnimo se javno-zasebnega partnerstva v pojavnih oblikah radarjev ali pa tega, ki je že desetletja skrbi za drago čiščenje odpadne vode (Aquasystems) in to ne zaradi dragih postopkov čiščenja temveč zaradi kapitalu naklonjenih dogovorov o financiranju.

Zahtevamo,

(1) da se natančno opredelijo pogoji sodelovanja, pravice in dolžnosti v projektih javno-zasebnega partnerstva, v katerih je v ospredje postavljen javni družbeni interes in pa družbena odgovornost zasebnega podjetja, ki vstopa v partnerstvo (interes zasebnega kapitala naj bo predvsem družbena odgovornost do skupnosti, v kateri deluje, ne pa ustvarjanje dobičkov na njen račun).

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Nismo uspeli ugotoviti v kolikšni meri se je zahteva upoštevala.

(2) da se pri načrtovanju projektov posodobitev, prenov in obnov občinske infrastrukture (tudi šol, vrtcev in zdravstvenih domov), opravi temeljita analiza vseh možnih variant financiranja in se javno zasebno partnerstvo uporabi le v primerih, ko so vse druge možnosti financiranja slabše. Pri tem je poglobljen cilj, ki se ga zasleduje, najboljši možni učinek za javno dobro.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Nismo uspeli ugotoviti v kolikšni meri se je zahteva upoštevala.

UREDITEV PROMETA

>> Razbremenitev od avtomobilskega prometa

Želimo si od avtomobilov razbremenjeno mesto, mesto prijazno pešcem in kolesarjem.

Za dosego omenjenega ter za namene učinkovitega povezovanja zunanjih predelov mesta za umik tranzitnega prometa mimo centra mesta, nam gotovo manjkajo južna obvoznica, podaljšek Ceste Proletarskih brigad in priključitev le te na Limbuško (pri Marlesu) ter preboj s Tabora (C. Pariške komune) na Pobrežje (Puchova). Ob napovedanem zaprtju Koroške ceste in Lenta za avtomobilski promet ostaja še vedno uganka, kje na severni strani mesta speljati z omenjenih cest preusmerjeni promet. Stara hitra cesta med Pesnico in Hočami, ki seka Pobrežje, še vedno velja za cesto z vinjetnim režimom. Zaradi tega razbremenilna vloga te ceste za lokalne poti na Pobrežju nima zelenega učinka. Velja dodati, da smo v Mariboru izrazito naklonjeni avtomobilom, večina poti, za katere uporabimo avtomobil, pa je zelo kratkih.

Če želimo mesto razbremeniti avtomobilov, je treba prebivalcem in obiskovalcem ponuditi alternativo, ki bo časovno in stroškovno zanimiva.

Prometna strategija občine je bila sprejeta leta 2015. Še najbolj konkretno se omenjena strategija trenutno izvaja na področju urejanja kolesarske infrastrukture, delno tudi pri izgradnji obvoznih (vpadnih) cest (1. faza izgradnje južne obvoznice ter podaljšek Ceste Proletarskih brigad se pričenjata v začetku 2019).

Zahtevamo,

(1) da se župan angažira pri DARS in izposluje rešitev, po kateri se odsek stare hitre ceste (HC Maribor) izvzame iz sistema cestninjenja in se tako končno doseže namen te ceste, ki je razbremenitev okoliških cest s strani tranzitnih voznikov.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno. MOM je uporabila pravne argumente, ki jih je pripravil zbor SČS Pobrežje in dosegla izvzetje hitre ceste iz vinjetnega sistema.

(2) oziroma podajamo pobudo, da se župan ali županja angažira za dosego cilja, da se ob zaključku prve faze izgradnje južne obvoznice (povezava rondo Lackova na rondo Betnavska), obvozni del nemudoma poveže tudi na rondo Ljubljanska. Tako se reši prometna problematika Streliške med Kardeljevo in Ljubljansko, ki je najbolj pereča.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni izvedeno. Po trenutno dostopnih načrtih tak potek izgradnje ni predviden.

>> Prometna kultura: nadzor nad mirujočim in premikajočim prometom vseh vrst

Prometna in parkirna kultura v Mariboru marsikdaj šepa. Če želimo vzpostaviti ustrezno prometno kulturo, je potrebno tudi povečati nadzor nad vedenjem, opozorila in sankcije.

Predlagamo,

(1) bistveno povečanje števila nadzornih oseb, ki spremljajo red v parkih, premike motornih koles in štirikolesnikov po gozdnih površinah, upoštevanje omejitev hitrosti, pravilno parkiranje, gibanje (in parkiranje) tovornega prometa po mestu.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni izvedeno. Število redarjev medobčinske redarske službe se je zmanjšalo. Drugih nadzornih oseb ni.

>> Celostna prometna strategija

Ugotavljamo, da se izvajanje prometne strategije izvaja počasi, na nekaterih področjih pa se ne premika. V zadnjem času je bilo sprejetih kar nekaj odločitev (oz. potrjenih kar nekaj projektov), ki so v nasprotju s sprejeto prometno strategijo (npr. zelena luč za investicijo je bila dana trem projektom izgradnje bencinske črpalke – vse na lokacijah, kjer bencinske črpalke že obstajajo v neposredni bližini in zanje ni nobene potrebe).

Zahtevamo,

(1) da se dosledno in prioritarno izvede načrtan projekt kolesarskih poti, ki bodo mestne četrti in krajevne skupnosti povezovale med sabo in s centrom mesta (CTN – že potrjeni projekti).

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno. Projekt kolesarskih poti iz CTN se izvaja, vendar še ni končan.

(2) da se (če to še ni bilo izvedeno) izvede sistematičen pregled poti za pešce in kolesarje, ki jih uporabljajo tudi gibalno ovirani (kot so preozki sestopi s pločnika na cesto in obratno za osebe na invalidskih vozičkih, signalizacija na sredi

pločnika, ki se ji oseba na vozičku lahko umakne le tako, da se poda na vozišče, itd). Zahtevamo, da se zoznane prepreke za gibalno ovirane nemudoma odpravijo.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni izvedeno. Nismo zaznali systemske in celovite odprave obstoječih ovir. Zaznali smo sicer odpravo arhitektonskih ovir na določenih lokacijah, kadar se je nanje opozarjalo, pojavile pa so se tudi nove ovire (npr. večja ovira je podvoz na Ljubljanski).

(3) da se zasleduje strategija razvoja javnega avtobusnega prometa v smer, da se izboljša storitev za potencialne uporabnike tako, da bo zagotavljala cenovno in časovno bolj ugodno alternativo avtomobilu ne le na poti »dom – center mesta« temveč tudi v vse druge smeri v občini in v sosednje občine, od koder v MOM na delo prihajajo ljudje, pa tudi v navezavi za medkrajevno potovanje (železnica, medkrajevni avtobusni promet). Avtobusni promet mora biti na razpolago večino časa.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Ni izvedeno. Priča smo načrtom urejanja prometa, ki vključujejo tudi avtobusni promet (avtobusna vozlišča). Javnosti so predstavljeni kot posamezni projekti, kot parcialne rešitve, zato javnost nima celovite predstave, kako naj bi se javni avtobusni promet uredil.

>> Hrup

V mestu je zaznati več ključnih točk, kjer se ustvarja prekomeren hrup, ki niža kvaliteto bivanja občanom.

Zahtevamo,

(1) da se izravnalne postaje avtobusnih linij, začetne in končne postaje turističnih prevozov locirajo stran od stanovanjskih objektov;

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Nismo uspeli ugotoviti v kolikšni meri se je zahteva upoštevala.

(2) Zahtevamo, da MOM pozove Slovenske železnice in DARS, da na točkah, kjer se presegajo mejne vrednosti hrupa, postavijo ustrezne protihrupne ograje.

Komentar izvedbe ob koncu mandata:

Izvedeno. MOM je podala pripombe v postopku priprave Operativnega programa varstva pred hrupom.